

A Fővárosi Ítéltábla Tóthné dr. Pintér Matild ügyvéd (1016 Budapest, Naphegy utca 39. I/3.) által képviselt dr. _____ felperesnek, a
Ügyvédi Iroda _____ ügyintéző dr. _____ ügyvéd) által képviselt Kereskedelmi és Hitelbank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 9.) I. rendű és a _____ Ügyvédi Iroda _____ ügyintéző: dr. _____ ügyvéd) által képviselt Lombard Zala Pénzügyi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (8360 Keszthely, Pethő utca 6.) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. december 7. napján meghozott 15.G.40.098/2019/61. számú rész-közbenső ítélete ellen a felperes által 63. és 65. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z - k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, az indokolása fellebbezett részét megváltoztatja, és az elsőfokú rész-közbenső ítélet indokolásából mellőzi azt, hogy:
„Egyebekben a bíróság osztotta az I. rendű alperes által e körben előadott jogi érvelését, miszerint a II. rendű alperes nem csupán a követelés tekintetében jogutóda az engedményezőnek, hanem magának az engedményezőnek, mint hitelezőnek is, hiszen a Ptk. 329. §-a értelmében az engedményezés olyan jogutódlás, amellyel az engedményes ugyanazt a jogot szerzi meg, amely az engedményezőt megillette. Mindezek alapján jogosult a II. rendű alperes vitatni a felperes által kért jogkövetkezmény alkalmazását, de mint ahogy a fentiekben is rögzítette a bíróság erre vonatkozóan vizontkereseti kérelmet nem kell előterjesztenie.”.

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi az I. és a II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 8.000 (nyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

A rész-közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes mint adós 2006. november 30-án svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperes jogelődjével mint hitelezővel. A felek a szerződés részévé tették az I. rendű

alperes jogelődje által alkalmazott „Általános Szerződési Feltételek - Gépjármű vásárlási kölcsönhöz” elnevezésű feltételeket (ÁSZF). Az ÁSZF 8.2. pontja szerint az árfolyamváltozás kockázatát az ügyfél köteles viselni. Az I. rendű alperes 2016. június 17-én felmondta a kölcsönszerződést, majd a 2017. október 4-én kelt engedményezési szerződéssel a II. rendű alperesre ruházta át a kölcsönszerződésből eredő követelését.

- [2] A felperes a módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy nem jött létre kölcsönszerződés közte és az I. rendű alperes jogelődje között. Ennek jogkövetkezményét akként kérte levonni, hogy a bíróság állítsa vissza a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint számolja el a teljesítéseit, és kötelezze az I. rendű alperest 421.563 forint megfizetésére.
- Másodlagos kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy érvénytelenek az ÁSZF 8.1. és 8.2. pontjaiba foglalt, az árfolyamváltozás kockázatát reá hárító feltételek. Ennek jogkövetkezményét akként kérte levonni, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 1.539.620 forint megfizetésére.
- Harmadlagosan a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét kérte megállapítani, az érvénytelenség jogkövetkezményét akként kérte levonni, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 421.563 forint megfizetésére.
- Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés ténylegesen egy befektetéssel vegyes FX swap ügylet, ilyen tartalmú szerződés megkötésére nem terjedt ki a szerződési akarata. Előadta, hogy az ÁSZF-et nem kapta meg, azt nem írta alá, az abban foglalt feltételeket nem tárgyalta meg az I. rendű alperes jogelődjével. Álláspontja szerint emiatt az ÁSZF nem vált a kölcsönszerződés részévé. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes jogelődjétől nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelenek, és ebből az okból semmiesek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát reá hárító feltételei. Az volt az álláspontja, hogy a tisztességtelen feltételek nem kötik a feleket, ezért nem köteles az árfolyamváltozás kockázatának viselésére. A kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét arra alapította, hogy a szerződés nem tartalmazza a tárgyát, a szerződéssel kapcsolatos költségeket, valamint a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, ezért a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontja alapján semmis.
- Kérte továbbá az alpereseket egyetemlegesen kötelezni a kölcsönszerződéssel érintett gépjármű törzskönyvének a kiadására, a II. rendű alperest pedig tűrésre kötelezni is.
- [3] Az I. és a II. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Álláspontjuk szerint a kölcsönszerződés létrejött, mert az nem tartalmaz kötelezettségvállalást befektetési szolgáltatás teljesítésére, jogszabály nem tiltotta a deviza alapú pénzkölcsön nyújtását, és nem volt szükség hatósági engedélyre a deviza alapú kölcsönszerződések létrejöttéhez. Kifejtették, hogy az I. rendű alperes jogelődje minden tekintetben megfelelő tájékoztatást adott a felperesnek az árfolyamváltozás kockázatáról. Az volt az álláspontjuk, hogy a kölcsönszerződés egyértelműen meghatározta a kölcsön összegét, a törlesztőrészletek számát, összegét és esedékességét, valamint feltüntette a szerződéssel kapcsolatos valamennyi költséget. A II. rendű alperes indítványozta, hogy a kölcsönszerződés teljes vagy részleges érvénytelensége esetén a bíróság a felperes által kért jogkövetkezménytől eltérő jogkövetkezményt alkalmazzon.

- [4] Az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletet hozott, amellyel megállapította, hogy az I. rendű alperes jogelődje és a felperes között 2006. november 30. napján létrejött kölcsönszerződés részét képező, 2006. január 1. napjától hatályos Általános Szerződési Feltételek - Gépjármű vásárlási kölcsönhöz 8.2. pontjának az a rendelkezése, hogy „az árfolyamváltozás kockázatát az ügyfél köteles viselni” tisztességtelen, emiatt semmis; a II. rendű alperest ennek türéseére kötelezte.
- A szerződés létre nem jöttére, valamint a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmeket alaptalannak találta. Ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy a kölcsönszerződés létrejött a felperes és az I. rendű alperes jogelődje között, az ÁSZF pedig a kölcsönszerződés részévé vált. Nem találta megfelelőnek az I. rendű alperes jogelődje által a felperesnek adott, az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatást. A tájékoztatás fogyatékoságából azt a jogi következtetést vonta le, hogy tisztességtelen, és ebből az okból semmis az ÁSZF 8.2. pontjába foglalt, az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító szerződési feltétel, e feltétel tisztességtelensége pedig a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi. Nem találta megállapíthatónak a kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjai alapján.
- Okfejtése szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége esetén a II. rendű alperesnek nem kell külön viszontkereseti kérelemmel élnie, amennyiben vitatja a felperes által meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását. Kifejtette, hogy „Egyebekben a bíróság osztotta az I. rendű alperes által e körben előadott jogi érvelését, miszerint a II. rendű alperes nem csupán a követelés tekintetében jogutóda az engedményezőnek, hanem magának az engedményezőnek, mint hitelezőnek is, hiszen a Ptk. 329. §-a értelmében az engedményezés olyan jogutódlás, amellyel az engedményes ugyanazt a jogot szerzi meg, amely az engedményezőt megillette. Mindezek alapján jogosult a II. rendű alperes vitatni a felperes által kért jogkövetkezmény alkalmazását, de mint ahogy a fentiekben is rögzítette a bíróság erre vonatkozóan viszontkereseti kérelmet nem kell előterjesztenie.”.
- [5] A rész-közbenső ítélet indokolása ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.
- [6] Fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletének az indokolását akként, hogy abból törölje azt a részt, amely szerint „Egyebekben a bíróság osztotta az I. rendű alperes által e körben előadott jogi érvelését, miszerint a II. rendű alperes nem csupán a követelés tekintetében jogutóda az engedményezőnek, hanem magának az engedményezőnek, mint hitelezőnek is, hiszen a Ptk. 329. §-a értelmében az engedményezés olyan jogutódlás, amellyel az engedményes ugyanazt a jogot szerzi meg, amely az engedményezőt megillette. Mindezek alapján jogosult a II. rendű alperes vitatni a felperes által kért jogkövetkezmény alkalmazását, de mint ahogy a fentiekben is rögzítette a bíróság erre vonatkozóan viszontkereseti kérelmet nem kell előterjesztenie.”.
- Álláspontja szerint helytelen és jogszabályellenes az elsőfokú bíróságnak ez az okfejtése, mert az engedményezés tárgya nem a jogviszony, hanem az abból eredő követelés. Ennek folytán az engedményezés nem általános, hanem szinguláris jogutódlás, és nem eredményez alanyváltozást a szerződésben. Erre figyelemmel a II. rendű alperes engedményesként nem vált a kölcsönszerződés alanyává, a kölcsönjogviszony az engedményezés után is a felperes és az I. alperes között áll fenn, a kölcsönszerződés érvénytelenségéből származó elszámolási jogviszony is köztük áll fenn. Érvelése szerint az érvénytelenség megállapításához fűződő jogi érdek nem engedményezhető, ezért a II. rendű alperes nem jogosult vitatni a keresetben kért jogkövetkezmény alkalmazását, és ilyen módon alakítani a jogviszonyt. Kiemelte, hogy a

II. rendű alperes csak a szerződésből eredő követelés behajtásának a jogát szerezte meg, a hitelezőt a szerződés alapján megillető többi jogot viszont nem, ezért nem kérheti a jogviszony tartalmának a megváltoztatását. Kifejtette, ha érvénytelen a követelés alapjául szolgáló szerződés, akkor a II. rendű alperes legfeljebb az engedményező I. rendű alperessel szemben léphet fel, de nem illeti meg az érvénytelen jogviszony orvoslásának a joga. Előadta, hogy az engedményezési szerződés kiegészítéséről nem volt tudomása, ezért az vele szemben hatálytalan. Hivatkozott arra, hogy az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) nem ismerte a jogátruházás intézményét, a szerződés átruházásához pedig minden szerződő félnek hozzá kellett járulnia. Jogi álláspontjának alátámasztása céljából több bírósági ítéletre hivatkozott.

- [7] Az I. és a II. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú rész-közbenső ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozták.
- [8] Az I. rendű alperes álláspontja szerint teljesen helytálló az elsőfokú ítélet indokolásának felperes által kifogásolt része, mert az engedményezés alanyváltozást idéz elő a kötelemben, a követelés átruházásán kívül a hitelezői státusz átruházására is szolgált. Az engedményezés folytán a II. rendű alperes a kölcsönszerződésben jogutódi pozícióba került, ezáltal alanyváltozás következett be a kötelelem jogosulti pozíciójában. Erre figyelemmel a II. rendű alperesnek lehetősége van arra, hogy vitassa az érvénytelenség felperes által kért jogkövetkezményét, és az általa helyesnek vélt jogkövetkezmény alkalmazását kérje a bíróságtól.
- [9] A II. rendű alperes előadta, hogy kiegészítették az engedményezési szerződést azzal, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségének bíróság általi esetleges megállapítására figyelemmel, az engedményező/jogátruházó az engedményesre/jogszerzőre átruházza az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására, az érvénytelenség jogkövetkezményeinek érvényesítésére vonatkozó és ebből eredő igények érvényesítésére vonatkozó jogát, a kötelezettel szembeni, a kölcsönügyletből eredően fennálló – bármely jogcímen érvényesíthető – követelése igényérvényesítési jogát. Érvelése szerint ennek a jogátruházásnak a folytán az engedményezés minden olyan jogra kiterjed, amely az I. rendű alperest megillette a kölcsönszerződés alapján. Kifejtette, hogy az engedményezés hatására alanyváltozás következett be a kötelelem jogosulti pozíciójában, ezért a II. rendű alperes, akire teljes mértékben kihat a kölcsönszerződés érvénytelensége, jogosult kérni az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonását.
- [10] A felperes a fellebbezésében nem támadta az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletének a rendelkező részét, és annak indokolásából is kizárólag az általa vitatott részt támadta, ezért a rész-közbenső ítélet rendelkező része, valamint indokolásának fellebbezéssel nem érintett részei fellebbezés hiányában az 1952. évi III. törvény (rPp.) 228. § (4) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek; a Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárásban a rPp. 253. § (3) bekezdése alapján kizárólag az elsőfokú rész-közbenső ítélet indokolásának a fellebbezéssel támadott részét bírálta felül.
- [11] A felperes fellebbezése alapos.

- [12] A rPp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik.
- [13] A rPp. 213. § (3) bekezdése szerint, ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását ítélettel előzetesen is megállapíthatja (közbenső ítélet). Ebben az esetben a tárgyalás a követelés összegére (mennyiségére) vonatkozóan csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható.
- [14] Az elsőfokú bíróság a rész-közbenső ítéletével a felperes látszólagos tárgyi keresethalmazatban előterjesztett kereseti kérelme jogalapját bírálta el, döntése a rPp. 213. § (3) bekezdése értelmében nem terjedt ki a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének a jogkövetkezményeire. Annak, hogy a II. rendű alperes milyen jogokat szerzett meg az általa hivatkozott engedményezés következtében, ehhez képest engedményesként jogosult-e vitatni az érvénytelenség felperes által kért jogkövetkezményei alkalmazását, illetve jogosult-e eltérő jogkövetkezmény alkalmazását kérni, kizárólag az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonása körében bír jelentőséggel, a rész-közbenső ítélettel elbírált vitás jogkérdések tekintetében nem releváns. Erre figyelemmel a II. rendű alperes jogállása, az érvénytelenség jogkövetkezményeivel kapcsolatban őt megillető jogok megítélése kívül esik a rész-közbenső ítélettel elbírált vitás kérdések körén, azon túlhalad. A rPp. 221. § (1) bekezdése alapján szükségtelen volt, hogy az elsőfokú bíróság a pernek a rész-közbenső ítélettel lezárni kívánt szakaszában állást foglaljon a fentiekről, a határozata indokolásában kifejtse az ezzel kapcsolatos jogi álláspontját és ugyanezen okból a fellebbezéssel vitatott megállapítások érdemi helytállósága a jogorvoslati eljárásban nem volt felülbírálható.
- [15] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletének az indokolását a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és abból – szükségtelensége folytán – mellőzte a felperesi fellebbezéssel támadott részét.
- [16] A Fővárosi Ítéltábla a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes I. és II. rendű alpereseket a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére, a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről pedig az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.
- [17] A Fővárosi Ítéltábla a határozatát a rPp. 256/A. § (1) bekezdésének d) pontja alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2021. július 1.

Levek Istvánné dr. s.k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró